

Hålabäck 1629-1799. En rättegångsprocess under 170 år

Läst av Per Frödholm 2014-09-19

Kartbild: Hejorna som omnämns i målet nedan ligger på den gröna "halvön" till vänster. Hålabäck ligger strax ovanför. Ålfisket i Skärsjöbäck ligger utanför kartbilden, någon kilometer nordväst om hejorna.

Willum Thommesen landsdomare i Blekinge, gör veterligt, att år efter Kristi födsel **1643, onsdagen den 29 november**, inom Blekinge landsting var skickad ärlig och förnumstig man, Jöns Arvidsson (står Jens Offridsson) i Hålabäck som hade hit i rätten stämt Willatz Nilsson i Trensåm, tingsfogde i Bräkne härad, honom beskyllde och tilltalade förmedelst en dom han skulle ha dömt och av sagt mellan (honom) på den ena sidan och Joen Pedersson i Fösingsmåla, på den andra sidan, angående någon egendom som skulle vara tvenne ängar madängar (mäer) och en bäck med ett ålfiske i som tillhoppa skulle ha legat till nämnde Jöns Arvidssons gård av Arilds tid.

Och tingsfogden dock likväl att skulle ha dömt honom det från, i det, att han nämnde Joen Pedersson för Jöns Arvidssons tilltal skulle ha fri funnit; med vilken dom samme Jöns menade sig av tingsfogden förorättad vara, att av nämnde Jöns hans vittne skulle kunna erfaras, att samma madängar icke skulle ha varit höstade till Hålabäcks gård. Så menade Jöns Arvidsson att tingsfogden det efter sin egen vilja, och inte såsom (textförlust) hade vittnat, skulle ha förstått, eftersom samma vittnen vid namn Jöns Pedersson i Askaremåla och Abraham i Hålabäck skulle ha vittnat, att de i tjugo år icke minns att samma hejor eller madängar var höstade till Hålabäck.

Med vilkas nämnda påståenden menas, ej att skulle vara nekat att samma omtvistade hejor icke att skulle vara någon tid höstade till samma gård, medan fast mer att skulle kunna försvaras av nämnde Abrahams vittne, samma egendom att ha varit en vid namn Tue /: som skulle ha varit Jöns Arvidssons förmans förman :/ till Hålabäcks gård medan Tue bodde därnäst skulle en annan av nämnde Jöns gjorda vidare vittnen Peder Svensson i Rävemåla /: vilken skulle ha berättat att nämnde Tue som bodde på Hålabäcks gård, hans

broder, och bägge att skulle ha varit födda på samma gård :/ har vittnat, att deras fader Sven Jönsson hade brukat omtvistade bäck och hejor. Och samma hejor att skulle ha legat till Hålabäcks gård uti TRESINDSTYVE (60) år. Och han att ha varit med sin fader att hösta nämnda hejor, vilken vittnesbörd förmenas att skulle stämma över ett, (textförlust), och samma heja hade legat till nämnda gård. Och (textförlust) nämnde tingsfogde att skulle dock ha velat smöcke det (textförlust) lika som samma egendom icke hade legat där till, var utöver att samma egendom av honom skulle vara dömt honom ifrån, för det att den icke var höstad, vilket dock långt annorledes skulle ha varit att förstå och avförda vittnen att erfara och med tingsfogden med samma sin dom varit först hade gjort, ty han menade, att om än skönt ens förman hade varit skadeslös, och icke sin gårds ägor sig till fördel ville hösta, medan av försummelse ville låta det ligga en annan till fördel och sig själv till skada, så borde dock därför samma egendom, över det en annan den brukade, inte att mista.

Därnäst som samma tingsfogdes dom skulle förmäla, att den jordmån som trätas, icke lagligen hade varit ingärdat till Hålabäcks gård, så att fän kunde driva både in och ut: där emot menade Jöns Arvidsson, att konungens gård icke över slikt kunde mista sin rätta tilliggelse och härlighet, medan konungens fogde makt att skulle ha haft efter recessen, att visa den bonde från gården som fanns försumlig och icke höll gårdens tilliggelse vid lika med gärdesgårdar och annat. Och icke att städsla egendomen från denna konungens gård att komma, vilken egendom dock icke att skulle för tingsfogden ha varit bevisat att ha legat till Joen Pederssons gård: Menade nämnde Jöns Arvidsson att tingsfogden därför av nämnda post intet fundament hade, så att han kunde döma Joen Pedersson fri för hans tilltal.

För det tredje, som tingsfogden i sin dom skulle ha infört Joen Pedersson till befrielse, att särdeles av samma hejor icke var gången någon skatt: Så menade nämnde Jöns däremot, att när en man städer en gård och gårdens tilliggelse i intäppe utmark, så skattade han jo så väl för den ena gårdens tilliggelse, som för den andra. Och icke någonstans att skulle finnas att någon konungens bonde special vis gav skatt för gårdens tilliggelse, ty heller därför, det han hoppades, fördes jorddrotten i den post, till räkenskap; Varför menas att tingsfogden i den, så väl som förra poster, hade brukat utflykt nämnde Jöns till att förörätta.

För det fjärde; Eftersom tingsfogden sin dom därpå skulle ha grundat, att Mats Krog som var Jöns Arvidssons förman hade själv avhänt samma egendom från Hålabäcks gård till Joen Pedersson, Och han därefter samma grund att ha (textförlust) av Hans Holst: Så menade Jöns Arvidsson däremot att konungens bonde ej skulle vara mäktig till att avhända någon konungs egendom eller gårdens tilliggelse som han påbor, längre än han själv var den mäktig; Ej heller hoppades samme Jöns, att konungens ridefogde understod sig att bort fästa från en konungs gård och till en annan någon grund eller egendom, längre än det kunde ske med förmannens och efterkommandes samtycke som samma gård nu hade eller besuttit, och därför skatt och skyld än utgav. Vad sig belangade att nämnde Joen Pedersson sig på åberopade nämnde Hans Holsts sedel, därmed sig samma

grund att vilja tillägna: Så angav nämnde Jöns, att samma sedel icke hiemlede honom nämnda grund och gårds tilliggelse i sin livstid för alla mäns påtal att behålla. Ej heller skulle utav tingsfogdens dom finnas att nämnde Hans Holst hade varit nämnde Joens fulla och fasta hiemmel därför. Så att av alla omständigheter skulle kunna ses vad för rätt nämnde Jöns Arvidsson av tingsfogden vederfaras, eftersom av nämnde Joen Pederssons egen bekännelse, såväl som av förda vittnen, skulle förstås, samma grund att ha legat till Hålabäcks gård. Efter slik läglighet menade han att tingsfogdens dom billigt borde underkännas och att aktas som den odömd var. Och nämnde hans gårds egendom /: vilken konungen tillhörde :/ att vara honom följaktligen såsom det av gammal tid hade varit; Och tingsfogden för sin förorättelse, för plikt vara, att ge honom kost och tärning.

Uti lika måtta var instämd Hans Holst i Bodekull ridefogde i Bräkne härad, som skulle ha svarat i saken, såväl som Joen Pedersson i Fösingsmåla, som domen hade förvärvat, bägge här att möta i rätta såframt de något hör emot ville svara.

Och i rätta lade nämnde Jöns Arvidsson samma dom, vilken lyder i mening som efterföljer:

Att år efter Kristi födsel **1643 onsdagen den 18 oktober** för nämnde tingsfogde och tingssskrivare och för tingsmän flera som inom Bräkne häradsting då närvarande hade varit och tingsökt, var skickad Jöns Arvidsson i Hålabäck, eftersom han den **12 juli** näst tillförne lät inskriva första ting på Joen Pedersson i Fösingsmåla, med vidare till andra, och tredje och fjärde ting han aktat att förege.

Onsdagen den 19 juli i samma år (1643), skall det ha varit nämnde Jöns hans andra ting på nämnde Joen, givande honom sak för några ägor som var två madängar och en bäck han sig tillhållit, vilken han Jöns Arvidssons förman Mats Krog hade avköpt (sålt), Och menade nämnde Jöns att samma ägor med rätta låg till hans gård Hålabäck som han skattade för, Och begärde han att måtte njuta sin gårds tilliggande bruk eftersom han stod för skatten. Konungens ridefogde Hans Holst skall därtill ha svarat och menat, att Jöns Arvidsson borde bevisa att samma madängar någon tid är brukade och lagligen ingärdat till Hålabäck, långt mindre därtill att vara höstade, som ej lagligen skulle bevisas.

Onsdagen den 26 juli samma år (1643) lät Jöns Arvidsson inskriva tredje ting på Joen i Fösingsmåla efter angivande, och åberopade sig på vittnesbörd till fjärde ting att föra, som var Lunde i Hejan, Jöns Pedersson i Askaremåla, Abraham i Hålabäck och Olof i Bökemåla, då skall och Jöns Arvidsson ha stått överbördig att ge Joen Pedersson skäl och fyllest för sitt affuerd, den att ängen honom sedan må var följaktligen till Hålabäcks gård som den tidigare hade legat.

Onsdagen den 20 september i samma år (1643), lyste Jöns Arvidsson för sina delomål, Och då såväl som tidigare att ha åberopat sig på nämnda vittnesbörd att vilja föra till åttonde dagen näst efter nämnda dag, såväl som och vinna tid att vilja föra Peder Svensson i Rävsmåla sin sannhet i lika måtta att tilltala om viss honom blev förelagt.

Onsdagen den 27 september, var det Jöns Arvidssons fjärde ting på Joen Pedersson efter angivande, Och skall han ha sport nämnde Joen huruledes han var kommen till de hejor han sig tillägnade. Joen Pedersson skall därtill ha svarat, att han det städslat och fäst av konungens ridefogde Hans Holst; Och skall han där ha i rätta lagt samme Hans Holsts städsedel, vilken förmäler ord från ord som efterföljer:

*Anno 1629 den 18 september, har jag på konungens vägnar städslat och fäst Joen Pedersson i Fösingsmåla ett ängastycke som ligger vid ån som ligger upp till sin heja. Till veterlighet min egen hand. Actum Bodekull ut supra.
Hans Holst.*

Vilken sedel där för rätten skall vara blivit läst och påskriven. Och skall nämnde Joen Pedersson ha bekänt att han fick den av Jöns Arvidssons förman Mats Krog i Hålabäck, Och att det var intaget av fälad. Joen Pedersson skall och med ett tingsvittne där av tinget den **18 mars 1629** utställt, har bevisat att Mats Krog då boende i Hålabäck hade varit för rätten och bekänt att han hade upplåtit och uppsagt konungens fogde (bäcken) Lille Skörsjöbech (Lilla Skärsjöbäck), och till Joen Pedersson i Långasjömåla (senare Fösingsmåla): vilket tingsvittne, som där inom tinget skall vara blivit läst och påskriven, skulle förmäla ord från ord som efterföljer:

Att nämnda tid för rätten var framkommen Mats Krog som bodde i Hålabäck, och bekände att ha upplåtit och uppsagt hos konungens fogde (bäcken) Lille Skörsjöbech (Lilla Skärsjöbäck), och till Joen Pedersson i Långasjömåla, så att han samma bäck skall nyttja och behålla, och tackar honom för god betalning för samma bäck.

Och skall nämnde Joen Pedersson efter nämnde Mats Krogs angivande om nämnda bäck och betalning ha varit tingsvittne begärande, vilket honom icke är nekat, eftersom nämnde Mats Krog själv var inom häradstinget och således sina ord hade framfört som föreskrivna står. Vilket tingsvittne av tingsfogden, tingskrivaren, såväl som av Mats Krog skall ha varit underförseglade.

Där efter skall Jöns Arvidsson ha sport Joen Pedersson vad han gav för samma bäck. Vartill Hans Holst skall ha svarat, att tingsvittnet det utvisar, uti det att Mats Krog tackade honom för god betalning. Joen Pedersson skall ändå ha svarat och menat, att Jöns Arvidsson borde att bevisa om Joen hade någon bruk som han icke var så lagligen tillkommen som det sig borde, Och att det var av Hålabäck gårds rätta gamla ägor som av Arilds tid var skattad och skyld av till konungen. Jöns Arvidsson skall ha svarat, att vittnesbörd måtte det förklara.

Då skall först där för rätten ha framstått Jöns Pedersson i Askaremåla och vittnat med sin själs ed med uppräcka fingrar, att **Värmanshejan**, som då tvistades om, minns han att Tue som bodde i Hålabäck, han ungefär för tjugo år sedan, högg den in av utmarken med ris, stubbar och gran, dock kunde fän gå in både över och under samma

gärde, Och aldrig han mindes att det var höstat till Hålabäck. Ej heller han vet att av samma heja fördeles är gången någon skatt därför av Hålabäck, (textförlust) nu hade Joen Pedersson satt ett lagligt gärde för samma heja.

Därnäst med lika ed och uppräcka fingrar vittnar Abraham i Hålabäck, att för ungefär tjugo år sedan, lät Tue som den tiden bodde på Hålabäck, inhugga samma heja med ris och gran, dock var gårderna icke så lagliga som det sig borde, att fän jo kunde gå där in, Och icke att han mindes att samma heja någon tid var höstad till Hålabäck, men Tue höll sig dock till den. Och mindes nämnde Abraham att Mats Krog som bebodde Hålabäck efter Tue, han godvilligt avstod samma heja till Joen Pedersson och fick sin betalning därför. Yttermera skall samma Abraham ha vittnat, att där inga tider särdeles var skattad av Hålabäck för samma heja, medan Tue som bodde på Hålabäck kände sig dock den för egendom till Hålabäcks gård.

Därnäst skall Jöns Arvidsson ha lagt där uti rätten Peder Svenssons i Rävsmåla skriftliga bekännelse, vilken skall vara läst och påskriven, förmälade som efterföljer:

*Kändes jag Peder Svensson i Rävsmåla i Ronneby socken, och vid min salighets ed bekänner, att min salige fader vid namn Sven Jönsson bodde i Hålabäck, och då brukade den bäck som kallas Lille Skörsjöbeck (Lilla Skärsjöbäck) och de hejor som Joen Pedersson i Fösingsmåla nu brukar, Och har samma bäck och hejor legat till Hålabäcks gård i TRESINDSTYVE år (60 år), Och själv varit med min salige fader och höstat nämnda hejor. Och eftersom jag för ålderdom och skröplighets skull icke själv kan möta till tinget, då har jag ombett två ärliga män Peder Olofsson i Hoby och Håkan Pedersson i Hoby som har varit närvarande och hört min bekännelse, de ville resa till tinget och vara vittnen till denna min bekännelse, Och om behov görs är Peder Kruse och Olof Pedersson i Hoby vittnen, som och har varit närvarande och hört denna min bekännelse att så i sannhet är som föreskrivit står. Av Hoby den **13 september 1643**, Peder Svensson i Rävsmåla.*

Därnäst efter skall nämnda två män Håkan Pedersson och Peder Olofsson med sin själs ed vittnat, att Peder Svensson vid sin ed så bekände för dem som nu hans skriftliga bekännelse förmälde, Och att han för skröplighets skull icke kunde möta.

Peder Skomakare i Kulleryd som var länsman, skall vid själs ed ha bekänt att han för ungefär fjorton år sedan var uppvisad av konungens ridefogde Hans Holst att bese samma hejor hur de förefanns, då bekände han att de låg slätt för fåfot.

Kaldsmännen som skulle ha stämt nämnde Hans Holst som samma grund hade bortfäst, var Mats Arvidsson i Belganet och Mats Henriksson i Hålabäck.

Skall Jöns Arvidsson därnäst ha där i rätten lagt sitt skriftliga angivande, lydande som efterföljer:

Eftersom jag underskriven har varit förorsakad vid rätten att tilltala Joen

*Pedersson i Långasjömåla (senare Fösingsmåla), förmedelst ett ålfiske som är **Lilla Skärsjön**. Item för två ängar som ligger nere vid ån som löper om för Hålabäcks gård upp till Hålabäcks gårds egendom, vilka två ängastycken och fiskeri nämnde Joen har ingärdat och sig tillägnar som hans eget, ändock det är nämnda Hålabäck gårds rätta tilliggelse och egendom, och har där till legat av Arilds tid, som är med nöjaktig vittnesbörd att bevisa. Och som nämnde Joen säger sig nämnda grund att skulle ha köpt från nämnda Hålabäcks gård av min förman vid namn Mats Krog, och därför menar han det hans grund att vara; var emot jag menar att ingen konungs skattebonde kan vara mäktig till att sälja eller avhända något från den ena konungens skattegård till den andra, därmed utav efterlåtenhet konungens gård förringa, vilket jag hoppas skall vara tvärt emot (textförlust) att slikt köp och avhändelse ingen kraft bör att ha. Och eftersom jag nu besitter samma Hålabäcks gård som nämnde grund är från kommen, och därför ger och gör konungens skatt och härlighet, såväl som för det som i min förmans tid är avhänt, såväl som det jag nu brukar, menar jag att mig där uti sker för kort och orätt. Och eftersom nämnde Joen sig och åberopar att skall ha städslat samma min gårds egendoms avhändelse av konungens fogde efter att han den hade köpt som nämnt är: så menar jag däremot nu som tidigare, slikt köp inte bör att aktas eller att ha kraft.*

Item menar jag och också att konungens bönder icke kan ha makt till att städsla någon grund och egendom från den ena konungens skattegård, till den andra, däremot att förringa den ena och förbättra den andra, med mindre de och att vara mäktig till att förringa eller förbättra gårdarna i skatter och tinge, som i grunden. Brukar han ej heller samma min gårds grund till sin gårds nytta och bruk med avgrödan, medan kan bevisas han den gröda till andra vid framlån lejer och bort säljer;

Item är hans gård som han påbor, i skatt för en stubbegård, och min gård som nämnda grund och fiskeri är från kommen, är en gärdegård, som ges och görs mer skatt av än av Joens.

Efter alla nämnda omständigheter hoppas jag, att den gode Hans Holst som är konungens fogde över båda gårdarna, han hjälper mig såväl till rätta, att jag må njuta det som av Arilds tid har legat till min gård och jag skattar av, som han vill hjälpa den till rätta som med samma grund inte har att skaffa.

Efter nämnda läglighet och omständighet sätter jag i rätta för den rättsinnige domare, Om Joen Pedersson icke nu strax bör samma grund och fiskeri att avstå, och det nu som det av Arilds tid har varit, bör min gård som jag skattar och skylder för, följaktligen att vara, Och är här på en rättfärdig och försvarlig dom begärande. Och att detta mitt enfaldiga inlägg och berättelse, må aktas, läsas och påskrivs och i domen införas. Actum Hålabäcks gård den 20 september, anno 1643. Jöns Arvidsson.

Joen Pedersson höll sig vid konungens ridefogde Hans Holsts städsedel så länge den stod vid makt, Och han icke emot recessen har förbrutit sin fasta. Jöns Arvidsson skall ha begärt dom. Då skall saken ha blivit upptagen till nästa ting nämligen den **18 oktober** som för är (textförlust), vilken dag således för rätten skall vara blivit av sagt, att eftersom för det första av Jöns Arvidssons förda vittnen erfors, att omtvistade hejor och äng ingen tid är höstad till Hålabäcks gård så grödan var kommen till gården, som Peder Svensson i Rävsmåla hade vittnat.

För det andra erfors av Jöns Arvidssons egna förda vittne att samma hejor icke har varit så lagligen ingärdade till Hålabäcks gård, att fän jo kunde driva där in och ut.

För det tredje, erfors av Jöns Arvidssons egna vittne att samma hejor är inhuggen av utmarken, och icke där särdeles av Hålabäcks gård var gjord skatt för samma hejor.

För det fjärde och sista erfors, att Mats Krog som den tid bodde på Hålabäcks gård efter tingsvittnes lydelse, själv inom tinget har avhänt samma grund till Joen Pedersson i Fösingsmåla, så han där efter städslade samma grund av konungens ridefogde Hans Holst och det för fjorton år sedan, som med hans städsåssedel var bevisat. Och Joen Pedersson sedan den tid har höstat på nämnda grund.

Efter alla nämnda omständigheter, kunde tingsfogden ej annat känna eller förstå, än han fann Joen Pedersson fri för Jöns Arvidssons tilltal, intill annat blev bevisat.

Därnäst här framlade han (Jöns Arvidsson) tre åldrande personers skriftliga påstående om nämnda tvistiga egendom:

Den förste av Måns Krog (Mogens Krog) i Grårör utgiven och underförselad, lydande som efterföljer:

Bekänner jag Måns Krog i Grårör och vittnar vid min salighets ed, att jag har varit med min farbror Tue i Hålabäck, som där bodde vid HALVFIERSINDSTYVE och ÅTTA år sedan (78 år, = år 1565), och har jag varit med honom och höstat de båda hejor /: som Joen Pedersson i Fösingsmåla nu har i bruk :/ för HALVTRESINDSTYVE och ÅTTA år sedan (58 år = år 1585), Och då låg samma hejor till Hålabäcks gård, vilka hejor Jöns Arvidsson och Joen Pedersson nu tvistar om. Jag minns och jag vet, att de hejor som förr är nämnda, är höstade till Hålabäcks gård i HALVTRESINDSTYVE och ÅTTA år (58 år = år 1585), Och min farbror Tue som bodde i Hålabäcks gård, har gärdat denna med årsegärd, samt och så det ålfiske som löper från Lilla Skärsjön, det har jag varit många gånger med min farbror Tue vid namn och vore det till Hålabäcks gård för nämnda HALVTRESINDSTYVE och ÅTTA år (58 år = år 1585) sedan. Och begär jag att dessa efterskrivna dannemän Arvid Jönsson i Belganet, Jöns Larsson i Ebbamåla, Nils Nilsson och Tyke Nilsson

ibm: ville ha detta mitt sannfärdiga vittne som jag vid min salighets ed för dem har bekräftat, till landsting att framföra, eftersom jag för min sjukdom och skröplighets skull icke själv kan komma dit. Actum Grårör, den 20 november, anno 1643.

Det andra beviset av Håkan Krog i Gungvala utgiven, lyder som följer:

Kändes jag Håkan Krog i Gungvala och vid min salighets ed tillstår, att jag minns över TRESINDSTYVE år (50 år = år 1593), då har den bäck som kallas Lilla Skärsjöbäck och de hejor som Joen Pedersson i Fösingsmåla nu brukar, legat till Hålabäcks gård, Och för en TRESINDSTYVE år sedan (50 år = år 1593) bodde Sven Jönsson på samma Hålabäcks gård och höstade samma hejor och brukade nämnda bäck till ålfiske, och icke jag vet, så länge jag kan minnas, att nämnda ägor har varit från nämnda Hålabäcks gård, förrän nu nämnde Joen Pedersson sig dem vill tillhålla. Detta mitt sannfärdiga vittne, jag vill vid min högsta själs ed bekräfta var och när påropas. Actum Ronneby den 28 november, anno 1643.

Den tredje här framlagda beviset av Ingeborg Nils Rises på Gö utgiven lyder som efterföljer:

Kändes jag Ingeborg Nils Rises och vid min salighet vill tillstå, att detta är mig uti Guds sannhet veterligt, att jag för en FYRETYVE och SJU år sedan (47 år = år 1596), tjänade i Risansmåla liggande näst upp till Hålabäcks gård, Och då låg de hejor som Joen Pedersson i Fösingsmåla nu brukar, till Hålabäcks gård, så och en ålabäck som heter Skärsjöbäck, Och de ägorna har varit höstade och brukade till Hålabäcks gård i nämnda FYRETYVE och SJU år (47 år = år 1596), och icke någon annan denna har sig tillhållit, förrän nu nämnde Joen Pedersson, det jag minns, vilket mitt vittne jag vid min ed vill bekräfta var och när det vara skall. Actum Ronneby den 28 november 1643.

Uti lika måtta här framlade nämnde Jöns Arvidsson ett sitt skriftliga vidlyftiga angivande och beskyllning till tingsfogden och andra hans vederparter, fast uti den samma mening lydande som hans förvärvade stämning innehåller, uti vilket hans försätt sattes oblat, annat uti rätta, om tingsfogdens dom icke borde maktlös att vara, och (textförlust) han för det han honom skulle ha förorättat, att stå till rätta för kost och tärning.

På instämde tingsfogdens vägnar, mötte här uti rätten Anders Hansson i Ronneby, och han framlade tingsfogdens skriftliga svar till saken, vilket lyder uti mening som efterföljer:

Att hans svar till stämningen var, att först sannfärdigt och uttryckligen erfors av Jöns Arvidssons förda vittnen, omtvistade hejor, ungefär för tjugo år sedan, först var inhuggen av utmarken med löst ris eller heil, som här uti

landet var brukligt när någon bonde sig något av fäladsmark först ville för eget bruk bemäktiga, och ej torde fullkomligt för hans angränsande nabor sätta något lagligt gärde, som bör, om det, för rätta ägt till någons gård skulle kallas; ty heller efter samma vittnesbörd redan vid sex år på pass, av Tue som på Hålabäck hade bott, sig där till hade hållit, ty Joen Pedersson samma hejor nu i fjorton år hade haft i rolig hävd och bruk opåankad av Mats Krog som näst förgångna år först dog, såväl bägge hans nabor Åke och Abraham. Angående de två mäns vittnen som hade varit inom tinget och vittnat Peder Svenssons ord; så var som anges, Peder Svensson död samma tid, Och tingsfogden mera, det han menade borde att följa de första två vittnena, som personligen för rätten var närvarande, än Peder Svensson som av ålderdom må ske, varken sansade eller visste någon full besked, medans mer efter Jöns Arvidssons begäran hade lämnat sin bekännelse, än efter sannhet, som av första två vittnena vidare erfors /: och flera av naborna där uppe om behövdes :/ Och ej deras fullkomna vittne till någon ogrundad andra mening /: som uti stämningen angavs :/ kunde eller borde av nöd tvingas, än de uti sig själv vara; så ej samma två lämnade vittnen, som för rätten hade vittnat, med den dödes bekännelse stämde överens, och Jöns Arvidsson icke ända uti någon måtta hade bevisat att samma hejor som om tvistades, hade varit Hålabäck gårds rätta gamla äga, medans utmarken var intagen, och ingen hävd efter recessen därpå hade haft vidare än ungefär sex år, varken vid laglig gärdesgård eller dålig gärdesgård, Och ej heller uti någon måtta för tingsfogden att ha varit bevisat någon egendom eller rätta gårdens gamla tillägg att vara vid överhöghetens samtycke städslat och fäst till Joen Pedersson från Hålabäcks gård, som samma bonde Jöns Arvidsson med hans nabor gav skatt och skyld till konungen, medan Mats Krog blott hade avstått hans handarbete och avverk till Joen Pedersson som han allena rådde för, och ej grunden som Jöns Arvidsson själv inom tinget bekände den 26 juli. Ty grunden var bevisad att vara av utmarken inhuggen, och ingen särskatt därav var given, medan var alla nabor till lika lott i mulbetet och fädrikt, så Hålabäcks gård ej i ringaste måtta hade mist dess rätt tillägg och härlighet som de skattade och landgillade av gåva: Efter för berörda omständigheter hade tingsfogden icke visst att efterfölja Jöns Arvidssons obevisade angivande, och emot recessen från döma Joen Pedersson viss han veterligen och lagligen av hans överhet städslat och hade fäst, varför han menade att samma hans dom, så rätteligen var dömd att den borde vid makt att bli och här att stadfästas. Och eftersom han förmedelst sin skröplighet och annat lagligt förfall, icke själv här kunde möta och här därom berätta, men sin fullmäktige möta, som föregives, bekosta, då menade han att Jöns Arvidsson borde att ersätta honom kost och tärning, varpå han var en äntlig dom begärande.

Hans Holst i Bodekull, ridefogde i Bräkne härad, som i lika måtta var instämd, är och så här mött, Och framlade han sitt skriftliga svar till saken, lydande i efterföljande mening:

Att som han av konungens bonde Jöns Arvidsson beskylldes att ha för fjorton år sedan förlidne från hans gård bort fäst och städslat en heja till konungens bonde Joen Pedersson i Fösingsmåla, och angav att samma heja var rätta tillägg och gammal hävd till sin halva gård Hålabäck som han gav skatt och skyld av: så var därtill Hans Holsts svar, att ingalunda skulle eller kunde göras bevisligt att samma heja hade varit hävdad och laglig gammal rätt egendom och härlighet till Hålabäcks gård, medan den låg öde och för fäfat där han Joen Pedersson den städslade, som inom tinget var bevisat med Peder Skomakare länsman, i Hoby socken, såväl av Jöns Arvidssons egna förda vittnen uttryckligen erfors, av första begynnelse icke lagligen hade varit ingärdad och hävdad, medan av utmarken inhuggen. Angående de två män som vittnat efter den döde Peder Svensson, att samma heja skulle varit höstad till Hålabäcks gård för TRESINDSTYVE år sedan; kunde, som han anger, väl vara, ty här i landet överallt brukligt var och årligen skedde, att var bonden visste någon gräsburen plats i utmarken eller skogen, som föna icke för moras och blöde (sankmark) kunde tillkomma, då höstade en var som först kom och var färdig, grödan av, och satte i hässja intill vintern korna var frusna att de det hemförde; som bonden tid i Fösingsmåla boende, och så hade gjort, och en var fritt föra; medan där som samma döda vittne om rätta fundament skulle bekänt, befanns det ingalunda att vara gammal hävd och rätt äga till Hålabäck. Till och med Jöns Arvidssons förman Mats Krog själv för Hans Holst att ha berättat, förrän han Joen samma heja städslade, att ha vant Joen Pedersson samma hans handgärning och arbete, nämligen heiled som var omkring hejan. Och Joen därför hade givet honom ett töcke, medan grunden i sig själv kunde han Mats Krog eller någon konungs städselbonde icke mäktig till att avhända emot recessen, varför han Joen Pedersson och samma plats /: som låg ganska öde och i stor vid skog och vildmark ingen till förfång eller skada :/ hade städslat och fäst, hans gård därmed att förbättra, ty den var långt ringare efter landgille att taxera på tilliggande egendom /: som Hans Holst där nu på fjorton års tid hade varit ridefogde över konungens gods där i häradet, fullt och veterligt att skulle vara :/ än som Hålabäcks gård efter dess landgille, vilken anges av tre bönder att besittas och sig rundligen där på hållit, medan Joen är allena på sin, och inga flera kunde tåla. Och en ganska hop av Hålabäck gårds gamla ägor att skulle finnas öde att ligga, jae moxen så mycket som de hade inne i bruk. Än föreger Hans Holst att där som Jöns Arvidsson hade så stor lust till att arbeta och att uppfärda de gamla hejor, som han hade att gå och driva ute i marken med sin bössa, fick han bruk nock, medan mera av lathet sträckte efter Joen Pederssons gärdesgård omkring hejan, än rätten där till; Och viss Hans Holst

i så måtta hade städslat och fäst Joen Pedersson, sin gård därmed att förbättra, var sökt konungens gåva däruti som i framtiden vore högt städs mål av Joens gård kunde bekommas, eftersom det var ingen till skada, men som nämnt (textförlust) stora vida mark, långt från gården. Ty aldrig skulle (textförlust) anges, görs bevisligt, att Mats Krog antingen själv, som förlidne gånget år först dog, eller de andra två männen Abraham och Åke som bodde på Hålabäcks gård, ej heller någon av naborna däromkring, nu på 14 års tid sedan Joen den hade brukat, hade ankat eller klagat på samma heja, antingen att hade varit deras gamla gårds äga eller i annan måtta legat dem till förfång. Var nämnde Hans Holst därför ännu här med nämnde Joen Pederssons fulla och fasta hiemmel till samma heja och bruk efter hans städs sedels lydelse i domen var införd, han den att nu nyttja, bruka och behålla sin livstid eller så länge han gården besitter, Och tingsfogdens dom vid makt att bli, eftersom han Joen Pedersson samma heja hade städslat i sin förra husbonde herr Tage Tott Ottesens tid, som av samma hans herre och husbonde var, som föreges, samtyckt, och städselpengarna var fört hans välborne och sedan framdeles konungen till räkenskap. Detta hans inlägg var han begärande måtte bli läst och i avsikten infört. Och satte i rätten om tingsfogdens dom icke borde vid makt att bli, Och Jöns Arvidsson för sin icke nödvändiga stämning pliktig att vara att ge sig kost och tärning.

Här förutan berättade nämnde Hans Holst, att samma två gårdar Hålabäck och Fösingsmåla /: vilka var bägge konungens städselgårdar /: låg till fälads fädrift och mulbete med varandra, och var nästa gård till varandra liggande, tid och långt där emellan, Och stor vid mark, så en var, eftersom han hade varit mäktig till *indelduede* sig och hägnade utav fäladsmark, och brukade så länge dem höstade, medan sedan lagt ner till fälad. Menade Hans Holst och så att de förra vittnena borde att stämmas till dessa här förda personers påstående att påhöra.

Håkan Krog i Gungvala och Ingeborg Nils Rises av Gö /: viss nämnda skriftliga bevis här framlades /: är personligen här att möta, och vidstod viss de i så måtta hade tillstått. Och efter spörsmål av nämnde Hans Holst, svarade de således;

Först berättade nämnda Ingeborg, att de tvistiga hejor var aldrig av dem i Hålabäck, med något lagligt gärde inhägnat, medan eller med ris och fälder inhuggit, Och blev den samma år höstade och samma år lagd under fäfat. Därefter berättade Håkan Krog detsamma /: vad inhuggningen angår /: som nämnda kvinna.

Då upptogs saken i sex veckor, En del på det att de tvistande deras vittnen /: vilka de vide sig och som känner till sannhet huvudsaken angående, som är om trätande egendom, nämligen grundens angivna nyttjande eller bruk efter recessen till en vars gård /: innan dess kunde före efter kald och varsel till dem som vidkommer, Och där om att tas

beskrivit, därmed de som saken angår här att möta nämnda sjätte dag, som infaller den **10 januari år 1644**, Och då att gå viss rätt är.

Vilken nämnda dag nämnde Jöns Arvidsson här att möta, och klagande tillkännagav och sig över nämnda tingsfogde av nytt besvärande, beskyller honom att skulle ha spillt honom sin rätt, i det, att han icke skulle ha velat taga Jöns till häradstinget instämnda vittnen till förhör ändock tingsfogden själv hade i nämnda sin dom tillåtit och samtyckt att vittnen skulle föras, som av samma doms slut skulle vara att erfara varutinnan tingsfogden skulle ha slik utgång att nämnde Joen Pedersson skulle vara så länge fri för Jöns Arvidssons tilltal angående om trätande egendom, intill annat bevisat blev. Och samma Jöns sig hade över nämnde tingsfogdens ogrundade dom, som föreskrivit står, besvärat, eftersom han till nämnda **29 november** hade tingsfogden med flera, hit stämde tingsfogden personligen icke att skulle ha velat möta att höra vad här då föravskedades; Och så här av nämnde Jöns Arvidsson att ha varit, efter samma tingsfogdes egen nämnda anledning i sin dom, framställde två personer Håkan Krog och Ingeborg Nils Rises, i rätta, vilka icke hade vittnat till häradstinget; samma personer skriftligen att skulle ha tillstått om de personer som för FYRETYVE och SJU (47 år) och TRESINDSTYVE år (60 år) sedan skulle ha bott i Hålabäcks gård, deras bruk i tvistande egendom, där förutan och då har att ha i rätta lagt en vid namn Mats Krog /: som förmedelst skröplighets skull icke kunde möta i rätta /: hans påstående om ÅTTA och HALVTRESINDSTYVE års (78 år) minne om tvistande hejor, att ha legat till Hålabäcks gård, Med vidare som samma deras bevis innehåller. Medan som saken här nämnda dag upptas i sex veckor, en del på det att nämnda personer där förinnan till hemtinget efter kald och varsel till vittnesbörds förhör och dess påhörande, deras sannhet där först skulle vittnat, som dem av tingsfogden borde föreläggas, består; så skulle nämnde Jöns Arvidsson sedan efter kald och varsel till Hans Holst, Joen Pedersson och andra som borde att stämmas, har varit för samma tingsfogde i rätta framkommen med dessa nämnda och andra, vilka han då skulle ha varit den **13 december** vilken dag tingsfogden skulle ha tagit eden av Jöns Arvidssons kaldsmän att de lagligen hade stämt, såväl och efter att skrivaren slikt i tingsboken hade intagit /: hade han avvisat honom och hans där närvarande vittnen honom nekade att föra, oansett, att Hans Holst, som saken kunde angå hade varit därtill genmäle, och icke han eller andra som instämde vara, hade vägrat honom i vittnesbörd att påhöra, eller någon i så måtta att ha protesterat med viss, som omnämnt, på landstinget i deras egen närvaro föravskedades. Med vilken nämnda avvisning Jöns Arvidsson menade sig fast oförrättad vara, Och menade han att av alla omständigheter skulle egentlig kunde förnimmas, huruledes att tingsfogden större lust eller behag skulle ha haft hans motståndare att föja med uppehåll i rätten vid avvisning, att göra, var förutan sannhet till en tid, skulle ligga undan, än att styrka rätten och vid vittnesförhör att tingsfogden sin, som en domares ed och plikt, fast ringa hade betraktat, för vilken förörrättelse menades att han billigt borde att straffas och stå till rätta.

Och då här i rätten lade nämnde Jöns Arvidsson samma tingsfogdes avvisning, lydande:

Att år **1643 den 13 december** för tingsfogden Willatz Nilsson, Anders Nilsson häradskrivare, Tord Matsson i Siggarp, Kåre Håkan i Törneryd, Peder Olofsson i Törneryd, Einar Pedersson i Törneryd, Sven Nilsson i Väby och Jöns i Björstorp, vilka nämnda dag varit för vittnesbörd skrivna till stocke (nämndemän), så och flera tingsmän, var skickad Jöns Arvidsson i Hålabäck som för rätten inom Bräkne häradsting, framställde kaldsmännen, nämligen Joen (textförlust) -sson i Risansmåla och Olof Håkansson i Hålabäck, vilka vid hand bevisade, till nämnda tid lagligen att ha låtit hit i rätten stämma Hans Holst i Bodekull, konungens ridefogde i nämnda härad, till att påhöra vittnesbörd, angående några hejor Joen Pedersson i Fösingsmåla hade i bruk, som Jöns Arvidsson menade att skulle vara av hans gårds rätta gamla bruk till Hålabäck som han påbor, Och berättade Jöns Arvidsson att det var samma hejor som han tidigare där inom tinget hade del på; Och var samma vittnesbörd Ingeborg Rise på Gö, Håkan Krog i Gungvala, Mats Krog i Grårör, Olof i Bökemåla och Olof Matsson i Hålabäck.

Där efter skall tingsfogden ha sport Jöns Arvidsson, om han hade någon skriftlig kunskap från landstinget vad där var senterat eller slutat i samma sak om tvistande grund, eftersom tingsfogden hade tidigare dömt i samma sak, och sedan hade varit hit instämt, att tingsfogden sig sedan efter landsdomarens kunskap eller befallning kunde ha att rätta om han sig torde understå att ställa någon vittnesbörd bak på sin dom eftersom saken, som förr är nämnd, hade varit hit stämt.

Då skall av nämnde Jöns Arvidsson ha lagt där i rätten några lösa sedlar, med vilka han skall ha menat att bevisa saken till hemtinget igen att vara funnen, dock skall intet i samma sedlar vara funnet, vad landsdomaren hade gjort i samma sak som tingsfogden sig efter kunde haft att rätta att ställa någon vittnesbörd till förhör.

Konungens ridefogde Hans Holst skall därtill ha svarat att han gärna samtyckte vittnesbörden då att mottagas till förhör, dock med slik kondition att tingsfogden flitigt Jöns Arvidsson med sina kaldsmän examinerade om han lagligt i samma sak hade låtit stämma och kalla de förra vittnen som tidigare hade vittnat i saken, eftersom han då med sina vittnen menade att söka samma förra vittnen.

Då skulle samma kaldsmän vara sporda om de hade stämt Jöns Pedersson i Askaremåla och Abraham i Hålabäck. Därtill skulle de ha svarat nej, medan nämnda två män skulle dock där ha varit närvarande. Sammaledes skulle samma kaldsmän vara sporda om de hade stämt Peder Olofsson och Håkan Pedersson i Hoby som skulle ha vittnat efter Peder Svenssons mun i Rävemåla. Då skulle de ha svarat nej, vilket Arvid i Belganet och skall ha bekänt att nämnde man icke var stämd.

Yttermera skulle samma kaldsmän vara sporda, om Peder skomakare i Kulleryd var stämd som också hade vittnat i saken. Då skulle de och så därtill svarat nej. Skall då därtill av tingsfogden således vara svarat, att eftersom vittnena som tidigare hade vittnat i saken, icke var lagligen stämda att höra på viss vidare som Jöns Arvidsson nämnda dag hade att föra, eftersom han menade att söka samma deras förra vittnen, då gav han Jöns Arvidsson avvisning intill lagligen efter recessen blev stämd och kallad.

Därefter skulle kaldsmännen vid ed ha bekänt, att ha stämt Hans Holst, Joen Fösing, Sven Druchen, Åke i Hålabäck, Lasse i Hålabäck och Lunde i Hejan.

Vidare skall inte där för rätten då vara passerat. Att således inom nämnda häradsting nämnda 13 december gången och faren var som efterskrivit står, det bekräftade tingsfogden och häradsskrivaren med deras signeter undertryckta.

Där näst här framlade Jöns Arvidsson sin skriftliga berättelse nämnde tingsfogdens avvisning omrörandes, Och lyder samma hans angivande bland annat i mening som följer:

Att som tingsfogden hade känt Joen Pedersson fri för Jöns Arvidssons tilltal; så hade tingsfogden /: där samme Jöns ånyo hade låtit stämma och kalla flera vittnen vägrat honom dem att föra förmedelst de första vittnena icke var stämda, oansett att Jöns icke klagade något på de första vittnena. Angående det som Peder skomakare hade vittnat, att ängen låg för fäfet: där med menade han att ängen icke var förbruten. Menade därför att tingsfogden icke kunde med rätta förhindra de sista vittnena vilka yttermera ville ha vittnat att trätande egendomen låg till Hålabäcks gård. Satte han därför här i rätta om tingsfogden icke hade gjort orätt, i det han hade dömt Joen fri, såsom ingen enda hade vittnat ängen från Hålabäcks gård. Och eftersom de sista vittnena icke av tingsfogden mötte städes till förhör, därmed han saken att vilja uppehålla, så menade nämnde Jöns att samma tingsfogde därför borde ge honom kost och tåring. Och här äntligen nu att påkännas och dömas, efter viss i saken hade varit fört, antingen samme Jöns eller Joen Pedersson egendomen /: vilken Jöns angav sig att ge landgille av :/ vartill berättigad.

Till nämnde Jöns Arvidssons sista beskyllning och tilltal till tingsfogden att svara, är samma tingsfogde här i rätten mött, Och framlade sitt skriftliga svar däremot lydande i efterföljande mening:

Att som han var hitstämd för nämnda sin avvisning här att på kändes i dag, än dock det var sex veckor täcktedag: så än dock ej för tingsfogden hade med uppsättelse av landstinget varit bevisat av Jöns Arvidsson, att vidare möta på nytt föres, hade han dock ej nekat honom det, ty heller blev honom av instämnda parter menat: Medan eftersom han med samma vittne aktat och förära och till intet göra viss hans egen vittnesbörd tidigare vunnit, och i tingsfogdens dom fanns infört var ibland var de två män i Hoby som efter den döde Peder Svenssons ord hade vittnat inför tinget icke var så karsk att han kunde komma till landstinget personligen att bestå sin sannhet; då som han hade tidigare varit på samma ställe och vittnat, så nödgades han nu förmedelst skröplighets skull till de själv samma ord att bestå med den hans sedel, lika som han på landstinget hade bestått, Och detta med sin salighets ed och sitt signet att skulle ha bekräftat således i sannhet att vara.

Ingeborg Nils Rises boende på Gö /: som berättar sig att ha varit till häradstinget efter

instämning på samma plats, där att vilja ha vittnat :/ är här av Jöns Arvidsson framställd att vittna eftersom hon där blev avvisad, så och här bestod vid ed med uppräckt fingrar, att viss skriftligt som senaste landsting framlades /: vilket här nu för henne upplästes :/ det stod hon vid och var sant; så att när de ville hösta, stod det dem fritt före, och ingen däremot stod, Och när där var lite strå att hösta eller icke kunde komma till för vatten, (textförlust).

Framställde och nämnde Jöns Arvidsson (textförlust) vid namn Sigfrid Pedersson i (bynamn, textförlust) Hoby socken, och Olof Håkansson i Hålabäck (textförlust) rätta, att de efter Jöns Arvidssons begäran var (textförlust) Abraham i Hålabäck och Arvid i Belganet, och (textförlust), och (textförlust) var långt där var från det ängagärde som ligger till gården, och till de två hejor som trätas om, då fanns där att där var FYREINDSTYVE och ÅTTA (88) famnar långt mellan, men var långt där skulle vara mellan bägge hejorna och till Fösingsmåla, var dem inte befallt att måla (mäta), och icke heller de visste hur långt där var mellan, men Jöns Arvidsson här för rätten berättade att sträckan är ungefär en fjärdings väg.

Joen Pedersson i Fösingsmåla spordes, vad han gav Jöns Arvidssons förman Mats Krog, som dog i Hålabäck, till tycke att han det trätande fiske, så och den heja /: vilken han av Hans Holst hade städslat :/ måtte behålla. Därtill svarade han, att han gav till töcke, först av ålfisket femton släta daler till Mats Krog, Och två rävsinn och en ost vägande 18 mark till fogden Christen Pederson till städsmål, Och för tingsvittne, lydande att Mats Krog hiemlede honom samma fiske, gav han tre mark. Hejan angående han av Hans Holst hade städslat. Berättade han, att han gav Mats Krog där av till tycke tre släta daler, förutan sitt städsmål till Hans Holst, Och där förutan kostade mycket på att rödja och gärda. Berättade han och så att det var femton år sedan han städslade fisket, Och fjorton år sedan han städslade hejan av Hans Holst.

Parterna spordes om de ville förlikas förutan (textförlust), svarade Joen Pedersson att han satte det in till Hans Holst (textförlust) hans fogde på konungens vägnar. Jöns Arvidsson svarade att han står överbördig att förlikas om den del som rätt är, däremot ville han väl nöjas. Spordes de båda om där jo äntligen ville ha dom. Joen Pedersson svarade, att där som Jöns ville ha dom, ville han och så ha dom. Jöns svarade, att han ville ha dom i saken. Joen Pedersson åberopade sig på vittnesbörd med att bevisa att han den ena hejan /: vilken han icke av fogden städslat hade :/ hade hannyttjat i över tjugo år.

Med vidare ord och tal parterna här emellan förelöpte.

Då sades således här för rätten, att ändock tingsfogden efter Jöns Arvidssons efterlåtenhet eller (textförlust) att ta upprättelse här av landstinget beskriven (textförlust) ringa orsaker kunde ha haft honom med sina till häradstinget instämnda vittnen att avvisa och icke till förhör att anamma; dock eftersom erfors, att varken konungens fogde Hans Holst, som städsedel har utgivit och därför rätten mötte, eller och Joen Pedersson som den

trätande egendomen har i bruk /: vilka bägge till vittnesbörden påhöra har varit dit stämda :/ ty heter de två personerna Jöns Pedersson i Askaremåla och Abraham i Hålabäck /: vilka var till gemäle, och allena hade vittnat Jöns Arvidsson emot eller till skada :/ har besvärat (textförlust) i samma Jöns vittne att höra (textförlust) fogde försvarligen nock kunde ha skett (textförlust) dit instämda vittnena (textförlust) (stort hål i dokumentet)

(textförlust) i tingboken inskrivit (textförlust)

(textförlust) med mindre honom (textförlust)

(textförlust) mig upptagen var, eller (textförlust)

(textförlust) att han icke, förutan någon (textförlust) särliga (textförlust)

(textförlust) till förhör att skulle anamma :/ torde städa dem; (textförlust) jag icke tingsfogdens erklering i den sak, för något (textförlust) att anse, såsom slikt befinns att vara rätta huvudsak (textförlust) förargelse och parterna till uppehåll emot rätten eller rätta täckte eller sjätte veckors dag. Medan eftersom tvistande ålfiske och den heja /: vilken Joen Pedersson anger sig att ha städslat, som med Hans Holsts städsedel bevisat, icke nu finns att vara mot konungen, som rätta Joen (textförlust) vilje eller befallning uti konungens (textförlust) tillagd till den gård som Joen Pedersson uti (textförlust) –ligen måtte städslas bort, och den att skulle Fösingsmåla, såsom annan gårds tilliggande, efterfölja. Det och icke förmenas att samme Joen har nyttjat hävd den då efter recessens innehåll, så att den därefter borde honom nu följaktig att vara; då nödgades jag och icke nu för- (textförlust) att döma nämnde Joen nämnda heja och ålfiske till, eller tingsfogdens dom att befalla, medan den död och maktlös att vara.

Och som av alla sina personers, som vittnat, påstående om TRESINDSTYVE år (60 år), HALVTRESINDSTYVE och ÅTTA år (58 år) och FYRETYVE och SJU års minne (47 år), förnimns, att samma egendom har av gammal tid legat till konungens gård i Hålabäck, och av samma gårds bisittare varit brukad, intill Mats Krog /: vars hustru Jöns Arvidsson nu har till äkta :/ avstod och upplät den till Joen Pedersson förmedelst för både skuld, och tvärt emot kung Christian den 3 höglovliga ihågkommelse, recess (textförlust) förbjudes under sin gård (textförlust) dess tilliggande (textförlust) så väl som ålfisket att komma till (textförlust) och de Jöns Arvidsson att efterfölja.

Angående den andra hejan /: vilken Joen Pedersson berättar sig att ha nyttjat opåankad över tjugo år, och säger att han ville det bevisa :/ nyde Joen Pedersson så vitt han nöjaktiga och med tingsvittnen gör bevisligt att han nämnda hävd där på har nyttjat; viss icke, då Jöns Arvidsson uti lika måtta den till sin gård att behålla; dock skall samme Jöns vara här emot förpliktigad att vederlägga Joen Pedersson viss han har utlagt till städs mål; så och eftersom ängarna icke (text slutar abrupt, fortsättning saknas)

Slut på bundet dokument

Lös sida:

... och sade, det den heja /: vilken han hade intagit och inte städslat :/ den hade han intagit av fälad och hade han den nyttjat över tjugo år oankad och opåkärad. (del av vittnesmål av Joen Pedersson, se ovan)

Jöns Arvidsson här inlade ånyo de personers skriftliga påståenden, vilka han tidigare den **29 november senast förlidne** (1643), hade här uti rätten. Och där hos ännu som för här framställde några personers här att möta vidare efter de inte mötte höras till häradstinget.

Och först framkom Joen Bengtsson i Skörje och Olof Åkesson i Hålabäck, vilka till Mats Krog i Grårör hade varit hänskickade hans sannhet att höra efter en hans skriftliga utgivna kunskap, om han den ville vidstå; då bad samma två personer sig så sant Gud hjälpe, att samme Mats Krog låg av sjukdom och skröplighet som en gammal man på sin säng. Och han vid sin salighets ed bekände lika så för dem, som här för dem hans upplästa sedel /: vilken finns med hans signet under :/ förmäler.

Håkan Krog /: som i lika måtta nämnda dag här tillstod efter hans förra de här framlagda sedels förmedling, som och de personligen var här tillstädes :/ berättades av nämnde Jöns Arvidsson att skulle ligga på sin sjuksäng eftersom han skulle vara en gammal man. Och är nu därför framlagda samt Jöns ett skriftligt och av bemälte Håkan underförseglade yttermera påstående, vilken här för rätten idag som är den **10 januari** (1644), blev läst och påskriven. Och lyder samma bevis som efterföljer:

Att som han så väl och Peder Skomakare i Kulleryd, vilka personer ej var stämde av Jöns Arvidsson till vittne att höra som de efter recessen borde: varför han menade sig med sin avvisning ingen orätt hade gjort, och därför sig billigt borde ges kost och tärning.

På Hans Holst i Bodekull ridefogde i Bräkne härad /: som inte var instämd :/ hans vägnar, mötte hans tjänare Hans Bloch, och här framlade han bemälte sin husbondes skriftliga angivande, där uti han protesterar emot Jöns Arvidssons fader vid namn Arvid i Belganet som på samma sin sons vägnar har tagit stämning över nämnde tingsfogde, förmedelst han icke samma Jöns vittnen ville till förhör anamma. Och vidhåller samma skriftliga berättelse, bland annat att han förmenar att nämnde Arvid, emot konungens förklaring om prokuratorer utgången, hade gjort. Och eftersom ingen hade begärt av Hans Holst någon prokurator. Till och med Arvid icke att ha varit *bediget* (textförlust) –herren tillsett till slik beställning. (textförlust) vid icke borde att tillstädes här att tala uti de (textförlust) –dens han här med vilja har Arvid från samma (textförlust) –ställning kasserat. Denna hans inlaga begärde han att måtte för rätten läses och påskrivas, och att han därefter så väl som efter avvisning och stämning ett landstingsvittne måtte meddelas eller viss här uppsades.

Eftersom alla förenämnda här uti rätten lagda, lästa och påskrivna brev, yttermera uti sig själv innehåller och erfar.

Joen Pedersson som saken omrör, är här och så (text slutar abrupt, fortsättning saknas)
Lös sida slut

Bräkne härads dombok 1720-10-27

Mål nummer 60. Karl Månsson som innehar hälften av 3/4 Hålabäck kronogård kärar Per Månsson i Fösingsmåla skattegård angående återvinnande av en heja - Fösingshejan - som svaranden har om 10 stackar hö, belägen väster om Fösingsmåla vid ån. **Dom av 1643-11-29 återopas då hejan tilldömdes Hålabäck.** Extrakt ur jordrevningen 1671 skall plockas fram innan äntligt slut.

Skiftet i Hålabäck 1799-1800

(källa: www.lantmateriet, historiska kartor)

Bonden Håkan Larsson i Hålabäck inlämnar en dansk dom från 1643, som visar att en del av den så kallade Fösingehejan blivit lagligen tillvunnen, och att övriga delen av samma heja blivit avsåld för ett ålfiske, enligt träffad förening 1759-05-25. Fösingsmåla svarar att denna förening inte gäller då den inte vederbörligen är stadfäst.

Ulla sig läsandet af föregående inlämnade Håkan Larsson en Dansk
Dom af Åhr 1643 som skall utvisa, att en del af den så kallade
Fösinge hejan Håkan Larssons lifwinnin bliwit och att den öfrige delen
af samma heja bliwit för ett ålfiske, likmätigt en
träffad förening af d. 25 Maj Åhr 1756, hwadan i så måtto öfre
gårdens äboer förbehållit sig, att denne heja till godo njuta emot
afskrivning wid delningen, hwilket på begäran till protokollet är
wordet anmärkt och till vidare granskning förkomma bör, i an-
seende till Fösingsmåla äboers hörande härom, på wida theore före-
ning icke finnes wara weder börligen stadfäst.
Föregående tyndeligen inläst, och att ingen haft vidare att föredraga,
belägar af Hålabäck d. 6 Octal Newemb. 1799.
På Embets wagnar
Carl Ulric Korn.